

Ismo Haapanen hoitaa monin konstein

Kumisella hierontatelalla rullaaminen pehmentää kiinnikkeitä ja rentouttaa lihaksia.

jäykkyys tai toispuoleisuus ovat merkkejä liikeradan rajoittuneisuudesta.

Kipu itsessään voi tuottaa hevoselle melkoisia ongelmia, ja fyysiset ongelmat heijastuvat usein myös käytökseen. Haapaselle tuodaan käsittelyyn myös ns. ”ongelmahevosi”, joiden ongelmakäytöksen syy paljastuu kipuperäiseksi.

Hoitotapahtuma

Hoitotila vaikuttaa suuresti hoidon etenemiseen ja lopputulokseen. On helpompi hoitaa hevonen tarkoitukseen sopivassa tilassa, jossa pohja on oikeanlainen, hevosen saa turvallisesti kiinnitettyä ja kaikki tarvikkeet ovat käden ulottuvilla. Ismo Haapanen hoitaaakin mieluiten potilaansa vastaanottohallissaan Hyvinkäällä. Kotikäyntejä hän suorittaa vain poikkeustapauksissa.

Hoitotapahtuma aloitetaan omistajan haastattelulla. Omistaja kertoo syyn hoitoon tulolle ja täyttää kartoituslomakkeen. Myös mahdolliset aikaisemmat eläinlääkärillä käynnit ja eläinlääkärin tekemät tutkimukset ja havainnot käydään läpi. Sen jälkeen equiterapeutti tarkastaa hevosen asennon ja fysiologisen tilan.

Tarpeen mukaan hevoselle annetaan venytystä ja hierontaa, lämpöhoitoa ja laiteterapiaa (ultraääni-, sähkö- ja laserhoitoa), ja sen nikamia ja niveliä käsitellään kiropraktisesti. Kiropraktinen hoito palauttaa nivelten liikkuvuutta, ja sillä pyritään vaikuttamaan nikamien jännitetiloihin ja nivelten toiminnallisiin häiriöihin. Hoito kestää keskimäärin 40 – 60 minuuttia. Tunti on usein maksimiaika, jonka hevonen on vastaanottavainen tämäntyyppisille hoidoille. Hierontahoidon kesto voi toki olla pidempikin.

Hevosella on hyvä olla varusteet mukana, että niiden sopivuus voidaan varmistaa. Esimerkiksi huonosti istuva satula voi olla osasyynä ongelmiin. Tarvittaessa equiterapeutti antaa ravinto- ja kengitysneuvontaa, liikutusohjei-

Hyvinkäällä ammattiaan harjoittava Ismo Haapanen on toiminut equiterapeutina lähes kaksikymmentä vuotta. Suomen lisäksi Ruotsissa, Norjassa, Saksassa ja Yhdysvalloissa kouluttanut Haapanen opiskeli ensin ihmisten kiropraktiikkaa, mutta kiinnostuttuaan hevosten terveyden edistämisestä ja equiterapiasta, ihmisten hoito sai jäädä.

Equiterapeutiksi Haapanen koulutautui Ruotsissa. Oppiminen jatkuu edelleen, joka päivä. Jokainen potilas opettaa jotakin uutta, toteaa Haapanen. Suomen Hippoksen koulutusryhmään kuuluvalla Haapasella on myös laaja kokemus ravivalmennuksesta sekä westernratsastuksesta. Muun muassa Yhdysvalloissa opiskelemastaan perinteisestä hevosmiestaidosta on Haapaselle apua potilaidensa käsittelyssä.

Apua moneen

Equiterapian tarkoituksena on vaikuttaa hevosen liikuntaelinten ongelmiin korjaamalla liikeratoja ja tällä tavalla auttaa hevosta liikkumaan mahdollisimman luonnollisesti ja vapaasti. Sopimattomat varusteet tai kengitys, huono ruokavalio ja vääränlainen liikunta voivat aiheuttaa hevoselle

Jos hevonen kärsii selkä-, liikuntaelin- tai jännevaivoista, liikkuu vinosti tai on liikeradoiltaan epäpuhdas, equiterapia saattaa olla ratkaisu ongelmaan. Equiterapia lisää hevosen hyvinvointia käyttäen keinoinaan mm. kiropraktiikkaa, fysioterapiaa sekä hierontaa.

liikuntaelinten ongelmia. Osa ongelmista saattaa olla synnynnäisiä tai seurausta loukkaantumisesta.

Equiterapeutti hoitaa potilaansa ongelmia sen yksilökohtaisten vaivojen vaatimalla tavalla pyrkien palauttamaan hevosen normaalit liikeradat. Liikeratoja korjaamalla hevosen liikkeet saadaan puhtaammiksi, rennommiksi ja suuremmiksi. Useimmille hevosille tutut

Haapanen pyrkii laukaisemaan nikamavälien jännitteet varsi alaspäin käännetyn kumivasaran avulla manipuloimalla.

Equiterapeutti käyttää usein laserlaitetta paikallisten kipukohtien hoitoon.

ta sekä neuvoo kotihoidossa. Kotihoitoon kuuluu mm. vinkkejä erilaisista venytyksistä ja kevyestä hieronnasta sekä jumpaavista liikkeistä ja jalkahauhteista. Haapanen pitää asian tiimoilta myös kursseja.

Hevosten mieleen

Hevonen on pakoeläin, se käyttäytyy ja sen pitääkin käyttäytyä lajilleen luonteenomaisesti. Näin ollen hevonen saattaa hoidon aikana hetkellisesti pelästyä jonkin toimenpiteen vaatimaa äkillistä liikettä, sanoo Haapanen. Tilanne menee kuitenkin nopeasti ohi, ja hevonen rentoutuu käsittelyssä joskus lähes nukahtamiseen asti.

Equiterapeuttisen hoidon tarkoituksena ei ole satuttaa hevosta, vaan päinvastoin tuottaa sille mielihyvää. Enemminkin jotkut hoitotoimenpiteistä saattavat joskus kirpaista omistajaa, jota syyttää pelottaa ystävänsä puolesta. Joskus syy hevosen hermostumiseen voikin olla hermostunut tai epävarma omistaja. Rento ilma- piiri rentouttaa myös hevosen.

Hevosen luottamuksen voittaminen edesauttaa käsittelyn kullussa. Yhteistyöhalutonta hevosta on vaikeampi käsitellä. Paljon ja oikealla tavalla käsitellyt hevoset ovat helpoimpia asiakkaita ja suhtautuvat hoitoon luontevasti. Haapanen on kokenut hevosten käsittelijä, eikä hänelle ole kahdenkymmenen vuoden equiterapeutti-uransa aikana koskaan sattunut tapaturmia hoitotoimenpiteiden aikana, paria mustaa varpänkynntä lukuun ottamatta.

Yhteistyössä

Kaikille hevosille ei sovi kaikenlainen hoito. Esimerkiksi kantavan tamman tai nuoren hevosen

hoidossa on rajoitteita. Jos hevosella on eläinlääkärin määräämä hoito kesken, ja se on vaikkapa vahvalla kipulääkityksellä, kaikki equiterapeuttiset toimenpiteet eivät tule kyseeseen.

Kantavalle tammalle annettava laitehoito on tarkoin määriteltyä, eikä sen kaikkia osa-alueita voi käsitellä myöskään nikamanipulaatiolla, sanoo Haapanen. Varsojen ja nuorten hevosten hoidoissa on otettava huomioon hevosen kasvurajat. Jos hevosella epäillään iho- tai infektiotautia tai muuta sellaista, Haapanen lähettää sen eläinlääkärin vastaanotolle. Jos hevosen vaivoista on epäselvyyttä, Haapanen ei käsittele sitä ilman eläinlääkärin diagnoosia.

Eläinlääkärit ja equiterapeutit tekevät paljon yhteistyötä. Equiterapia ei ole ”vaihtoehtona” perinteiselle lääketieteelle, vaikka usein käytetäänkin virheellisesti nimitystä ”vaihtoehtoahoito”. Pikemminkin kyseessä ovat toisinaan täydentävät hoitotavat. Haapanen käyttää apunaan eläinlääketiedettä, muun muassa kun hevosen vaivojen diagnosoinnissa tarvitaan avuksi röntgeniä. Myös eläinlääkärit lähettävät usein potilaitaan saamaan erityyppisiä hoitoja equiterapeutin luo.

Ruotsissa equiterapia on hyvin yleinen hoitomuoto ja kuuluu korvattaviin hoitoihin. Suomesakin equiterapia on joissain tapauksissa eläinlääkärin läheteellä vakuutusturvaan kuuluvaa hoitoa. Kaikki equiterapeutit ovat vastuuvakuutettuja.

Käsittelyn jälkeen

Equiterapeuttisen hoidon jälkeen ei ole syytä lähteä heti seuraavana päivänä testaamaan hoidon tuloksia rankalla valmennuksella.

Niskaongelmat ovat yleisiä myös kilpahevosilla. Tämäntyyppinen niska- ja kaulanikamien hoito vaatii äärimmäistä tarkkuutta ja hyvää yhteistyötä hevosen kanssa.

Equiterapeutin työ on joskus fyysisesti hyvinkin raskasta, esimerkiksi kun takaraajoja nostetaan ääriasetoihin.

Hevoselle pitää antaa mahdollisuus palautua hoidosta ja ottaa pari päivää rennommin.

Kilpailuja edeltäville hoidoille on 96 tunnin varoaika. Isompia hoitotoimenpiteitä kuten nikamanipulointeja ja laitehoitoja ei jo eettisistä syistä suoriteta lyhyemmällä aikavälillä. Pienempiä hoitoja, kuten venyttelyä ja tiettyjä hierontaa, voidaan kyllä antaa kilpailujenkin alla.

Parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi yhteistyö hevosen kanssa toimivien tahojen kesken täytyy olla kunnossa. Hevosen hyvinvoinnin edistämiseksi kaikkien osapuolten on hoidettava osuutensa, niin omistajan ja val-

mentajan kuin eläinlääkärin, kengittäjän ja equiterapeutinkin. Hoidon ja valmennuksen täytyy toimia hevosen ehdoilla. Joidenkin hevosten kanssa tulokset näkyvät hitaammin, joskus taas hoidolle asetetut tavoitteet saavutetaan hyvinkin nopeasti.

Teksti ja kuvat:
TERHI PAAVOLA

Jos kiinnostuit equiterapeutin urasta, saat lisätietoja koulutuksesta osoitteista:
<http://www.htu.nu> ja
<http://www.horsewell.fi>